

OBRtni VESTNIK

Strokovni list za povzdigo in napredek obrtništva drav. banovine

»OBRtni VESTNIK«
izhaja vsakega 1. in 15. v mesecu in stane:
celoletno Din 40—
polletno Din 20—
posamezna številka Din 2—

GLASILO OKROŽNIH ODBOROV, OBRtnih ZDRUŽENJ
IN OBRtnih DRUŠTEV DRAVSKE BANOVINE

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO: LJUBLJANA, CANKARJEVO NABREŽJE 9.

Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo.
Rokopisi se ne vračajo. Ponatiski do-
voljeni le z navedbo vira.

Številka pri poštni hranilnici, podruž-
nici v Ljubljani 10.860.

XVIII. LETNIK.

V LJUBLJANI, DNE 1. NOVEMBRA 1935.

ŠTEV. 12.

Odmevi s konference zbornic v Osijeku

Prošli teden se je vršila v Osijeku tri-
dnevna konferenca obrtnih (ločenih) zbornic
in skupnih zbornic z obrtnimi odseki. Za-
stopane so bile po svojih delegatih. Zana-
tska komora v Beogradu, trgovinska, indu-
strijska in zanatska komora v Novem Sadu,
Zanatske komore v Sarajevu, Skoplju in
Osijeku ter Zbornica za trgovino, obrt in
industrijo v Ljubljani, katero sta zastopala
predsednik Obrtnega odseka in zbornični
podpredsednik g. Jos. Rebeček ter tajnik g.
dr. Josip Pretnar. Ministrstvo za trg. in
industrijo je zastopal svetnik g. dr. Olič.

Po dnevnem redu in po uspehih razprav
moramo priznati, da je bila ta konferenca
gotovo ena najbolj važnih in uspešnih v
zadnjih 3 letih. Saj so bila na dnevnem re-
du vprašanja, ki so se tikala ne samo ne-
katerih važnejših problemov obrtništva,
temveč so se nanašala na temeljne pogoje
za sanacijo sedanjega težkega gospodar-
skega položaja obrtništva in njegove uso-
de v bodočnosti. Zbornici za TOI v Ljub-
ljani je bilo poverjeno izredno važno po-
ročilo o razlogih uvoza inozemskih izdel-
kov, ki ga je podal g. dr. Pretnar, v zvezi
s tem poročilom pa novosadska trgovska in-
dustrijska in obrtna zbornica poročilo o mož-
nostih izvoza naših obrtniških izdelkov
(dr. Stanič).

Vsi vemo in izkušnje nas učijo, da admi-
nistrativni ukrepi in pisani zakoni in ured-
be, pa naj bodo še tako dobre, niso zadost-
no jamstvo za ozdravljenje težke gospodar-
ske krize, v kateri se danes nahaja naš
obrtnik. Obrtništvo bi se ne pritoževalo
proti davčnim dajatvam in drugim javnim
bremenom, ne bi se tako obupno borilo pro-
ti sušmarstvu in nelojalni konkurenci, ako
bi imelo to, kar si edino želi, to je za svoj
skromen obstoj primerno zaposlitev in za-
služek. Smatramo zato, da je bilo popolno-
ma pravilno, da je konferenca načela nova
vprašanja: kako zaščititi obrtništvo, da mu
ne bo konkuriral inozemski izdelek in mu
odvzemal njegovo domače tržišče; kako po-
magati obrtniku in ga usposobiti, da bo raz-
širil svojo obrtniško proizvodnjo, se speci-
jaliziral v gotovih strokah, ki sploh še niso,
ali niso zadostno zastopane in si tako pri-
dobil nove možnosti dela in zaslužka.

Naša uvozna statistika nam kaže, da ra-
di naše nerazvite proizvodnje uvažamo iz
inozemstva na leto za več kot 1000 milijo-
nov inozemskih proizvodov. Velik del tega
uvoza bi se lahko nadomestil z domačim de-
lom, to pa ne samo s tovarniškim, temveč
tudi z obrtniškim. Tem bolj nas boli in nam
škoduje ta uvoz, ker vidimo, da inozemstvo
noče več kupovati naših poljedelskih pridel-
kov in proizvodov, ali vsaj ne po takih ce-
nah, kot bi bile primerne, da bi kmet od
tega zaslužil vsaj toliko, da bi njegovo delo
bilo rentabilno in da bi mogel na drugi

Pred obrtniškim tednom

Kmalu bodo vabili na prireditve Obrtni-
škega tedna veliki lepaki z napisom: »Te-
melj narodnega gospodarstva je krepak ro-
kodelski stan.« Ta napis bo marsikoga pri-
tegnil, da ga bo prebral, kaj bo pa nato
storil, je odvisno od obrtnikov samih. Te
zlate besede veljajo za vsakogar, ki želi
naši državi in narodu dobro, toliko bolj se
nanašajo na Vas, obrtniki. Od Vas je odvis-
no, kako bodo Vaši odjemalci razumeli ta
izrek. Zato se zanimajte za vse akcije tudi
izven delavnice in ne podcenjujte jih, tem-
več jih skušajte dosledno izvajati.

Letošnji Obrtniški teden bo imel namen,
da s predavanji, propagandnimi brošurami,
časopisnimi članki in drugimi propagandni-
mi sredstvi prepriča občinstvo o predno-
stih rokodelskega izdelka pred inozemski-
mi tovarniškimi produkti. Propaganda za
časa Obrtniškega tedna naj pripomore k
temu, da se s povečanim zanimanjem ku-
pujoče javnosti dvigne zaposlenost obrtnega
osobja, kar bo istočasno v korist vsemu na-
rodnemu gospodarstvu.

Na drugi strani pa se mora naše kupu-
joče občinstvo otresti svojega konservatiz-
ma, v katerem smatra tuje šablonske izdel-
ke za boljše od naših domačih, rokodelskih
del.

Namen Obrtniškega tedna pa je tudi da
dvigne našega obrtnika, ki je vsled neznos-
nih gospodarskih neprilik padel v nekako
brezbrižnost in apatijo. Treba je dvigniti
stanovsko zavest med obrtništvo, da se bo
obrtnik zavedal svojega važnega položaja,
ki mu v narodnem gospodarstvu pripada.

V stanovskih organizacijah in društvih
se mora gojiti tesna prijateljska in soli-
darna povezanost, kajti le v skupnem in
resnem delu je iskati uspehov.

Danes je naš obrtnik brez vsakršne za-
ščite. Zato mora iti naše delo predvsem za
tem, da se doseže tudi za našega obrtnika
primerna zaščita, katero uživajo že skoro vsi
drugi stanovi.

V strokovni izpopolnitvi, ki jo zahteva
današnji čas, bo mogel obrtniški stan s svo-

jimi izdelki uspešno kljubovati manj vred-
nemu, neokusnemu šablonskemu delu. Zato
je ena glavnih nalog Obrtniškega tedna, da
pokaže obrtniku-mojstru pot do strokovne
izpopolnitve.

Obrtniški teden je institucija novejšega
datuma! Že preteklo leto je nepričakovano
lepo uspel in je imel od njega marsikateri
obrtnik prav lepe koristi. Zlasti si je opo-
mogel obrtnik oblačilne stroke. Za letos se
vrše priprave za Modno revijo, ki bo imela
sicer efektivni pomen za ljubljanske obrt-
nike, bo pa demonstrirala našo sposobnost
in podjetnost in bo koristila našim podežel-
skim obrtnikom, ki bodo imeli priliko, da se
brez večjih stroškov strokovno izpopolnijo.

V okvirju Obrtniškega tedna se priprav-
ljajo dalje zborovanja po vseh krajih naše
domovine, predavanja po radiu, šolah, ura-
dih itd. Višek pa bo brezdvomno dosežen v
propagandnem oziru z izdajo Obrtniškega
propagandnega adresarja, tiskan v 60.000 iz-
vodih. Njegov namen bo seznaniti našo jav-
nost s prednostmi domačega dela, obenem pa
bo s tem adresarjem dana prilika vsakemu
obrtniku za uspešno in ceneno reklamo.
Adresar se bo delil v času Obrtniškega
tedna popolnoma brezplačno. Zato naj ne
zamudi noben obrtnik ugodne prilike in
naj inserira v tem adresarju. Uspeh bo
tudi tem večji, čim intenzivnejše bo so-
delovanje vsega obrtništva. Opozarjamo
krajevne odbore in obrtniške organizacije
naše banovine, da se z vso vestnostjo po-
primejo dela pri izdaji adresarja.

V zvezi s Savezom hrvatskih obrtnikov
se bo priredila tudi obrtniška loterija, z
dragocenimi dobikami izdelanih izključno z
obrnitiškimi rokami. To je gotovo pravi na-
čin pospešitve delavnosti.

Dolžnost naših organizacij pa je, da med
svojim članstvom dvignejo zanimanje za
obrnitiško propagando. Vsak izmed Vas bo
mogel imeti koristi od Obrtniškega tedna,
zato vsi na delo z upanjem v boljšo bodoč-
nost.

strani dati zaslužka, zlasti našemu obrtni-
ku in njegovim delavcem.

Porazne so za nas številke, ki govorijo
o uvozu iz inozemstva. Tekstilnih bombaže-
vinastih izdelkov uvozimo letno za preko
200 milijonov Din. Mi bi si v tekstilni stroki
lahko ustanovili celo vrsto srednjih produk-
tivnih podjetij obrtniškega značaja, ki bi se
specializirala na nekatere tekstilne izdelke,
ki jih danes ne izdelujemo. V dokaz nam
služijo primeri nekaterih naših mladih kan-
didatov, ki so napravili mojstrski izpit iz
tkalske stroke pri Zbornici ali so študirali
tekstilno stroko v inozemstvu in si ustano-
vili prav lepe tekstilne delavnice obrtniške-
ga značaja. V klobučarski stroki uvozimo

klobučevine in tulcev za skoro 7 milijonov
in samo fesov za skoro 2 milijona Din
letno. Kljub temu, da je naša usnjarska
stroka lepo razvita in sposobna izdelovati
tudi najboljše usnje in kljub temu, da
imamo izborne surovine doma, saj samo te-
lečjih kož izvozimo za skoro 15 milijonov
Din, uvozimo boksa za skoro 5 milijonov in
za milijonske vsote drugih vrst usnja. Iz-
delkov iz kože in važnih torbarskih izdel-
kov uvozimo za okroglo 10 milijonov Din.
Dočim izvažamo za skoro 10 milijonov raz-
ne kožuhovine, med temi za 8 milijonov li-
sičjih in finejših kož, uvažamo za 15 mili-
jonov krznenih izdelkov. Milijonske vsote
bi lahko samo z malim obrtniškim delom

zaslužili pri raznih kemičnih, kozmetičnih in kavčukastih izdelkih. V papirni stroki uvažamo razne izdelke brez potrebe v velikih količinah. Zlasti naj omenimo kartonažne izdelke, n. pr. papirne vrečice, čipke, albume, škatljice in slično, katerih uvoz presega vrednost ca. 8 milijonov Din. Prav tako uvažamo tudi velike količine gradbenega materiala, ki bi ga lahko izdelovali sami, ker imamo večina dobrih surovin v izobilju v državi. Naše obrtništvo bi se moralo uveljaviti zlasti v keramični in steklarski stroki in v obrti, ki obdelujejo stekla, zlasti ker je ravno tu v pretečeni meri ročno delo. V kovinskih strokah je položaj naravnost neverjeten. Uvažamo za preko dva milijona raznih okovov, za preko 1 milijon peres za vozila, za preko 2 milijona izdelkov iz železne žice, isto toliko kotlarskih izdelkov ter za 11 milijonov kleparskega blaga. Ključavničarstvu se jemlje delo z uvozom železnih izdelkov, katerih vrednost sega v visoke sto milijonske vsote. Omenjamo tu le razno pohištvo in pisarniške opreme, jeklenih blagajn, železnih konstrukcij za okna, razne sušilnice in druge naprave za industrijsko, obrtno in poljedelsko uporabo. Samo za ključavnice izdamo preko 3.5 milijona Din letno.

Kovaških izdelkov n. pr. kladi, klešč, sekir, motik, lopat, kos, srpov, plugov, bran, dlet, šil in sličnega smo uvozili za ca. 11 milijonov Din, pil in pilarskih izdelkov za 3.5 milijonov Din. Milijonske vsote gredo iz države za nožarske izdelke, istotako za livarske in kovinske, ki bi jih v znatnem delu lahko izdeloval naš obrtnik. Za izdelke fine mehanike, ki bi jih vsaj v primitivnejših vrstah mogli izdelovati doma, uvažamo iz inozemstva za 5 milijonov Din. Isto velja za glasbene instrumente, otroške igračke, za katere gre v inozemstvo preko 6 milijonov Din letno.

Ako hočemo, da se bo naše obrtništvo moglo oprijeti tega dela, kolikor ga še ne izvršujemo, moramo na eni strani poskrbeti za zaščito njegove produkcije in s tem za pocenitev njegovih izdelkov, na drugi strani dovoliti olajšave za uvoz surovin, ki jih v državi nimamo in so obrtniku nujno potrebne. Treba je spremeniti našo carinsko politiko, tako kot so to storile vse ostale države v Evropi, t. j. da se uvoz izdelkov, ki konkurirajo domači proizvodnji reglementira in onemogoči uvoz, zlasti v primerih, ko inozemstvo pritiska na naše tržišče s slepimi cenami (dumpingom). To pa še ni dovolj. Potrebno nam je, da se naš obrtnik in obrtni naraščaj predvsem usposobi, da bo znal in mogel izdelovati sedaj uvoženo blago, ki bo konkuriralo inozemskim izdelkom po količini in kvaliteti. Tu je potrebna izobrazba tako v strokovnih šolah kakor v praksi, in nato v inozemstvu, kjer bo obrtnik in mlad pomočnik videl, kako, pod kakimi pogoji in s kakšnimi sredstvi se izdeluje, kje se dobe sirovine itd.

Iz naše tehniške srednje šole prihajajo leto za leto več stotin absolventov, tako je absolviralo n. pr. na naši Tehniški srednji letos: gradbeni odsek 28, strojni 27, elektrotehniški 22, gradb. delovod. šola 12, strojno delovodsko 25, elektrotehniško 9, mizarstvo 20, graversko 4 absolventi. Že v tisoče gre število teh absolventov samo na naši srednji tehn. šoli v letih po Zedinjenju. Ogromna večina se potakne po raznih pisarnah, le malo je bilo takih, ki bi bili, ko so zapustili šolo, pripravljeni za orodje in se skušali osamosvojiti. Ako bi bila vzgoja teh absolventov pravilna in bi šla njihova volja in vztrajnost v pravo smer in bi se bili posvetili svoji pravi nalogi, bi imeli danes v

Dravski banovini lahko lepo število strokovno prvovrstno izobraženega obrtništva. To bi bil kader pijonirjev naše obrtniške osamosvojitve, ki bi nas ščitil pred uvozom izdelkov, glede katerih smo še odvisni od inozemstva. — Maščuje se nad nami greh, ki smo ga storili v tem pogledu, maščuje se prav posebno nad mentaliteto merodajnih činiteljev ter celo nekaterih jako uglednih šolnikov, ki še danes mislijo, da naj bodo absolventi srednjih tehniških šol le nekakšne pisarniške moči, ne pa da postanejo elita v naši samostojni obrtniški proizvodnji.

Pravilno je zato bilo, da je podpredsednih Zbornice g. Josip Rebeck v zvezi s poročilom o uvozu inozemskih izdelkov dvignil svoj glas, da je treba končno likvidirati in pravilno tolmačiti delo naših strokovnih tehniških in delovodskih šol. Konferenca je soglasno sprejela sklep, da se bo o tem vršila posebna razprava na prihodnji konferenci zbornice.

Prav tako je važna beseda, ki je bila na podlagi poročila Znanstvene komore v Osijeku (I. Trtain) spregovorjena o našem obrtnem nadaljevalnem šolstvu, ki nam vzgaja množice obrtniškega naraščaja. Tudi pri tem šolstvu ni vse v redu. Ne samo, da ni dovolj sredstev, temveč tudi način pouka je danes tak, da ne ustreza zahtevam praktične in teoretične strokovne izobrazbe našega naraščaja. V interesu našega gospodarstva je treba nujne reorganizacije v šolstvu. Ako se pouk prilagodi praktičnim načelom in potrebam obrti, ter se priredijo posebni tečajji, bo našim zahtevam mnogo ustrezno.

Seveda pa nam ne zadostuje samo to, da zaščitimo domačo proizvodnjo s tem, da se usposobimo in specializiramo ter da se po potrebi združujemo, ker je posameznik preslab, temveč je treba da se preorientira konzervativnost mišljenja in navade našega občinstva in trgovstva, ki domače, tudi kvalitativno boljše in cenejše blago podcenjuje in ceni samo to kar je tujega izvora. V tem pogledu nam je treba krepke propagande in organizirane reklame. Pomagajmo si s prirejanjem primernih, sistematično urejenih obrtniških razstav, ki bodo pokazale občinstvu kvaliteto in okus ter solidno ceno obrtniškega dela, pa mu tako pridobile odjemalca. Seveda pa je treba pri takih razstavah imeti pred očmi samo resnične potrebe in korist obrta kot celote, ne pa jih prirejati brez sistema in z namenom, da se dela tej ali oni organizaciji ali celo osebi kaka reklama, še manj pa, da bi se izključeval del obrtništva, kakor smo to žal morali ugotoviti pri nekaterih dosedanjih obrtniških razstavah v naši banovini.

Pri izvozu čakajo naše obrtnike prav težke naloge. Načrt je treba izvajati postopoma, Pri tem pa je treba skrajne previdnosti, ker naš obrtnik kot poedinec ne razpolaga z večjim kapitalom, da bi se uveljavil na tujem tržišču, ki zato v nezadostnem poznavanju inozemskih prilik ne more prevzeti prevelikega rizika za svoje dobave. Ena sama ponesrečena kupčija bi pomenila zanj eksistenčno smrt; o tem nam pričajo mnogi slučajji iz zborničnega okoliša.

Konferenca je dalje razpravljala tudi o izredno važnem vprašanju nelojalne konkurence, ki se med drugim pojavlja zlasti v medsebojnem brezobzirnem in slepem zbijanju cen. Poročilo sta podali Znanstvena komora v Beogradu (dr. Mišić) in v Sarajevu (dr. Jelavić). Umazana konkurenca v cenah je gotovo danes največja poguba za vsakega solidnega obrtnika in uničuje ne samo onega, ki jo izvaja, temveč spravlja

v pogubo še ona solidna obrtniška podjetja, ki v današnjih težkih časih brezposelnosti komaj še životarijo.

Z vso odločnostjo se je nastopilo proti metodam tvrdk Bača in Tivar ter zahtevalo odločne korake merodajnih oblasti, da se jim onemogoči sedanji način poslovanja.

Končno se je bavila konferenca še z vprašanjem državnih in samoupravnih licitacij. Sklenilo se je, da se izdela posebna predstava s predlogi, ki naj regulirajo postopanje pri oddaji takih javnih del, pri čemer se je zahtevalo, da se naj nižji ponudnik načeloma odklanja. V zvezi s tem je konferenca zavzela tudi stališče proti delu v lastni režiji, ki danes tako škoduje našemu obrtništvu ter mu odjeda še ono delo, ki bi mu bilo v času težke krize vsaj delno nadomestilo v njegovi brezposelnosti.

Konferenca tudi ni mogla preiti preko perečega vprašanja kreditne zaštite obrtnika z ozirom na uvedeno kmetsko zaščito. Na predlog podpredsedn. Zbornice za TOI g. J. Rebecka je ponovno izrekla odločno besedo, da vztraja pri svoji zahtevi, da se uvede tudi zaštita obrtništva.

Končno je na podlagi poročila Znanstvene komore v Zagrebu (dr. Butorac) konferenca sprejela načela za vodstvo obrtne statistike po enotnem sistemu pri vseh obrtnih zbornicah in obrtnih odsekih skupnih zbornic v državi.

Uverjeni smo, da naše obrtništvo v tem stvarnem in vztrajnem delu naših najvišjih gospodarskih korporacij, pri katerem se je pokazala popolna harmonija ne glede na to, da-li so bili delegati pripadniki ločenih ali skupnih zbornic, vidi, da se za njega vestno dela. Ta vzgled harmoničnega sodelovanja pa naj bo opomin tudi vsem onim, ki se še vedno ne zavedajo, da se obrtništvo more pomagati le s tem, ako se dela stvarno in zložno.

Zakonito pobijanje nelojalne konkurence v inozemstvu

Po obsežni razpravi konference okrožnih odborov obrtniških združenj v Celju, o umazani konkurenci med obrtništvom, nam je dobrodošel referat generalnega tajnika beogradske obrtne zbornice g. Dr. Mišića, podanega na konferenci obrtnih zbornic in obrtnih odsekov skupnih zbornic v Osijeku.

Poleg ostalih usodnih udarcev, ki bi jejo današnjega nezaščitenega obrtnika v lice, je umazana konkurenca, eden najusodnejših in najnevarnejših, zato ker prihaja iz lastnih vrst. Odredbe zakona o pobijanju nelojalne konkurence ne zadostujejo več, da bi zatrle v kali konkurenco s cenami, ki so običajno nižje od proizvodnih. Ako hočemo da obdržimo še ono obrtništvo pri življenju, ki s svojim solidnim poslovanjem komaj še životari, moramo takoj z energičnimi metodami odpraviti ta pojav.

Poglejmo kako skrbijo v tem oziru sosedne države. Najznačilnejši primer borbe proti nepošteni konkurenci s cenami nam daje Nemčija. Za ponižanje stanovske časti ali interesov združenja, se članstvo kaznuje po § 59. odredbe z l. 1934. Kot posebne slučaje takega žaljenja se smatra: nelojalna konkurenca in varanje odjemalcev. Te splošne odredbe izpopolnjuje odredba o nelojalni konkurenci (24. dec. 1934), ki določa kazni zaporno ali denarno do nedoločene višine za vsako osebo, ki namenoma, iz svojega ali iz sredstev namenjenih za plačevanje državnih dajatev, nudi komurkoli v škodo svojega stanovskega združenja

izdelke ali drugo pomoč po cenah, ki ne bi krile izdelave in so v nesoglasju s pravilnim gospodarstvom.

Kot tožilec lahko nastopi poleg oškodovane osebe tudi stanovska organizacija. Pri zbornici je v ta namen postavljeno specialno častno razsodišče. Po razsodbi tega sodišča se lahko vloži priziv na višje častno razsodišče pri nemški Obrtni zvezi. Vidimo torej, da je obrtniškim organizacijam v Nemčiji dana popolna avtonomija za zakonito postopanje proti nelojalni konkurenci.

Sodnik iz vrst obrtnikov najlažje razsodi slučaje, ko je treba določiti pogoje za dobavo in prodajanje. Njemu je tudi lažje predočiti škodo, ki jo povzroča krivec vsemu obrtniškemu stanu in je končno dosežen namen z vzgojnim vplivom. S primernim podukom spozna vrednost kalkulacije in načelo zdrave trgovine. Ni čuda, da je nemško obrtništvo s tem poskusom prav zadovoljno.

V okvirju tega zakona so organizacije dolžne, da sistematično poučujejo svoje članstvo o pravilni in samostojni kalkulaciji. Organizacije morajo v posebnih formularjih iznesti za vsako stroko posebej, vse elemente posameznega izdelka, na podlagi česar se potem določi točen cenik izdelka. Združenjem je prepovedano, da sama določijo ceno in jo, bodisi radi varijante ali veličine podjetja sicer priporočijo. Cen torej ne predpisuje niti združenje, niti država, nego je prepuščeno posameznemu obrtniku, da s točno kalkulacijo izračuna stroške za svoje izdelke. Zakon mu samo prepoveduje prodajati izdelek po ceni, ki ni krita s stroški izdelka in ne odgovarja vestni ekonomiji.

Vidimo torej, da je tekmovanje v ceni neomejeno. Baza fiksnih cen je torej **pravilna kalkulacija**. V okvirju te kalkulacije lahko vsak obrtnik določi svojo prodajno ceno, ki je radi boljše ekonomije, boljše organizacije, popolnejšega orodja itd., nižja in kvaliteta izdelka boljša. Radi tega se vsak tak slučaj preišče po zapriseženih revizorjih pristojne obrtniške zbornice. Vpovštev se vse okoliščine, tako n. pr.: kako plačuje svoje obveznosti državi, uradu za zavarovanje delavcev, svojim nastavljenecem in da-li se drži ev. kolektivnih pogodb. To je potrebno, ker je dokazano, da so mnogi obrtniki kriti pri umazani konkurenci na ta način, da delavcem slabo plačujejo, ne plačujejo redno davke in ostale dajatve, niti zavarovanje in slično.

Razen omenjenih »olajševalnih« pogojev za to sramotno konkurenco so pri brivcih, pekih in mesarjih higijenska pomanjkljivost in zanemarjenost delavnice. Tu si v Nemčiji pomagajo s čim pogostejšimi policijskimi pregledi v pogledu materiala, osobja in prostorov. Za neodpustljive slučaje nehigijene se po zakonu odvzame obrtna pravica.

Zakon dalje kontrolira in utesnjuje reklamo, za posamezne obrti, ki bi povzročila nelojalno konkurenco. Tako n. pr. na podlagi tega zakona predpisan format napisa 210/297 mm za vse brivce in frizerje z navedbo cene za postrežbo; vse ostalo reklamiranje je frizerjem zabranjeno. Izven delavnice, posebno v časopisju je dovoljena reklama v toliko, kolikor odgovarja resnici.

Poleg teh zakonitih odredb, zahtevajo v Nemčiji obrtne zbornice, da se dovoli otvoritev stečaja vsem obrtnikom, ki delj časa niso izpolnili plačilnih obvez državi in drugim samoupravnim edinicam, uradom za zav. delavcem in drugim svojim zastopnikom. Umevno je stališče da taka neodgovornost glede plačevanja omogočuje nelojal-

no tekmovanje z nizkimi cenami, ki so v škodo onih obrtnikov, ki vestno izpolnjujejo svoje dajatve.

V Franciji sicer doslej ni bilo mnogo bolje kot pri nas, pač pa je obrtništvo preteklo leto na kongresu v Lili zahtevalo, da se vsaka konkurenca že v kali zatre. Karakteristična je zahteva francoskih obrtnikov, da se proti nelojalnim konkurentom uvede kazensko postopanje in da pri sodišču sodelujejo zainteresirane gospodarske zbornice.

Češkoslovaški minister trgovine dela na izpopolnitvi zakona o pobijanju nelojalne konkurence, ki prepoveduje vsem podjetjem in osebam v stečaju ali poravnavi obrt.

V Avstriji je pokret zakonitega zavarovanja cen že star, vendar pravega rezultata še ni.

Tudi v vseh ostalih kulturnih državah se skuša zatreti zakonitim potem ta nezdravi pojav s tem, da se določajo stroške kazni in da se krivec sodno zasleduje, toda do sličnega reda kot v Nemčiji še nikjer ni prišlo.

Prilike so danes takšne, da mora priti čimprej do ureditve tega za obrtno politiko tako važnega vprašanja. Ko bi obrtniki sami uvideli škodljivost svojega početja, bi bilo kaj enostavno, toda doslej ni pomagala ne prošnja in grožnja. S tega razloga nas vodi korak k uporabi zakonite mere, kot je to že izvedeno v Nemčiji, kljub temu da se zbornice in organizacije s tem še bolj obremenijo.

Vsi zastopniki obrtnih zbornic so po pretresu referata g. dr. Mišića sprejeli sledečo **resolucijo**:

1. Naprosi naj se kraljevsko vlado, da na podlagi § 63. fin. zakona za 1934 in 1935, ki velja tudi za fin. zakon za 1935/36 predpiše zakonito odredbo, s katero bi prodajanje blaga po ceni, ki ne pokrije niti stroškov izdelave bilo kaznjivo, ker tak sistem prodajanja oškoduje vse tekmovalce, državni fisk in privatne interese in končno spravlja vse gospodarstvo v kaotično stanje.

2. Da se z odredbo predvidi specialna razsodišča pri obrtnih zbornicah in obrtnih odsekih skupnih zbornic z nalogo, da odpravijo nelojalno konkurenco med obrtniki.

Dopisi

Kako živi obrtniška družina?

V »Slovincu« z dne 9. oktobra t. l. smo pod naslovom »Vprašanje uradniških prejemkov« v podnaslovu »Kako živi uradniška družina« čitali tožbo neke uradniške gospe, katere mož prejema po redukciji urad. plač še 1900 Din. Gospa toži, da s tem denarjem ne more preživljati svoje 3-članske družine, ter navaja v dolgi koloni, koliko izda za stanovanje, hrano in gospodinjstvo sploh, za stanje h koncu, da ji ostane od vse vsote le 150 Din. — Gosp. urednika vprašuje, kako naj s tem ostankom skrbi za obleko, obutev itd.

Res je to in prav radi verjamemo, da je težko in da je tako, ter se o tem sploh ne spuščamo v nikake komentarje. Dovolimo si le k temu žalostnemu primeru postaviti še mnogo bolj žalosten primer, kako živi danes družina malega obrtnika, n. pr. čevljarja.

Priznamo, da mora že po naravnem zakonu prejeti uradnik, ki je dolgo vrsto let študiral in izdal za študije težke tisočake, in ki stoji tudi na drugačni položajni stopnji kakor pa obrtnik, tudi drugačno in njegovemu stanu primerno plačo. To je

neizpodbitno. Toda enako neizpodbitno je pa tudi dejstvo, da se je moral obrtnik tri leta učiti svoje obrti, se pozneje vedno izpopolnjeval v njej in mora še danes, da mimogrede omenimo, še vedno študirati modne novosti svoje stroke, če hoče iti vsaj nekoliko s časom naprej. In to poleg vse revščine, ki ga tare. Prav tako neizpodbitno dejstvo je tudi, da je tudi obrtnik človeško bitje z istimi pravicami do življenja kot uradnik. Da mora tudi on živeti! Živeti, ker je že na svetu, živeti, pa magari če je že današnji človeški družbi v napotje.

In sedaj vzemimo 4-člansko družino malega obrtnika-čevljarja, o katerem si upajo nekateri celo trditi, da se mu kar dobro godi. Nedopovedljivo je, kako se mora mali čevljar v težkih časih zadnjih let, ko ga poleg hude konkurence domačih velepodjetij in tujih tovarn, tlačijo še razna plačilna bremena, boriti za svoj obstoj! Za obstoj! Razumete?! Zato, da sploh še živi, ker živ vendar ne more v grob!

In sedaj računajmo! Vzemimo malega čevljarja, če je tako srečen, da zasluži 800 Din na mesec, pa pogledjmo, kako ta človek, ki ima družino s štirimi člani živi, ako je to sploh še življenju poštenega človeka podobno! Stanuje v stanovanju, ki je po največkrat spalnica in delavnica, včasih tudi kuhinja obenem. Da tako stanovanje ni prav nič luksuzno, bo pač pritrtil vsakdo. Prav tako tudi, da je tako stanovanje vse prej kot pa zdravo. Za tako stanovanje plača ta človek od 200 do 300 Din. Hrano za štiri ljudi moramo računati do 400 Din; tudi hrana ni »luksuzna«, to bo tudi vsak rad potrdil. Za kurjavo izda najmanj 50 Din na mesec, raje več, kajti v mrzli delavnici je nemogoče vsako delo. In ako se ta revež noče zadušiti v nesnagi, mora izdati za razna čistilna sredstva in za razsvetljavo najmanj še 50 Din. Ako potegnemo pod navedene številke črto in seštejemo njegove izdatke, bomo našli točno 800 Din. Torej ves njegov mesečni zaslužek! Kje, da bo ta človek dobil sedaj denar, da bo plačal še davke in druge dajatve, kje, da bo družini kupil potrebno obleko, obutev in drugo — Bog varuj seveda, da bi si kupil morda četrt vina, ki ga je dostikrat tako potreben —, pa mi povejte vi dobri ljudje, ki pri plači od 1900 Din vzdihujete in tarnate, da ne morete živeti!

Pa to še ni vse. Kaj pa naj počne obrtnik, ki ves mesec ne zasluži več kot 400 do 500 Din? Ne strmite, ne smejte se neverjetno! Tudi takih je mnogo, mnogo v naši lepi domovini. Kaj pa taki? Kako pa naj ti žive? ... In če bi bil vsaj ta znesek tako gotov vsak mesec, kot je uradnikova plača...

Redukcija uradniških plač je močno prizadela tudi obrtništvo, zlasti malega obrtnika. Uradništvo, ki je že dosedaj povečini kupovalo najraje le zgotovljene obrtniške predmete, je skrčilo sedaj tudi izdatke za popravila istih na najnižji minimum. S tem je zopet za nekaj procentov zmanjšan že itak borni zaslužek malega obrtnika. Obrtnik ima tudi otroke. Tudi on bi jih rad pošiljal v šole, da bi študirali, da bi se jim nekoč godilo morda bolje kot njihovim staršem, saj imajo tudi obrtniški otroci iste človečanske pravice. Toda šolanje obrtnikovega otroka je danes nemogoče, je — luksuz! In tako mora lepo število, morda dobro talentiranih obrtniških otrok ostati brez višje izobrazbe, čeravno hrepene po njej.

Samo nekoliko smo pokazali bedo na-

šega malega obrtnika. Ako bi hoteli razgaljati vse rane, vso revščino našega malega obrtnika, bi bilo preveč. Niti tega marsikdo ne bo hotel verjeti. Toda tu so dejstva. Vsak se lahko sam prepriča o resničnosti. Samo v Novem mestu bi n. pr. lahko pokazal marsikaj. Pokazati smo hoteli s tem člankom, da je na svetu še veliko več in večjih revežev, kot pa so n. pr. oni naši uradniki, ki jim je kljub reducirani plači ostalo za njihovo 4-člansko družino še 1900 dinarjev. C-r-

Malo statistike

Po statistiki Zbornice za TOI v Ljubljani je razvidno, da število odjav obrtnih obratov presega število prijav. V tretjem letošnjem četrtletju je bilo prijavljenih 212 obrtnih obratov (lani 245), odjavljenih pa je bilo 274 obrtnih obratov (lani 671), tako da so odjave v tretjem četrtletju presegale prijave za 62 obratov, dočim smo lani imeli v tretjem četrtletju še presežek 426 odjavnih obratov. Padanje torej tudi tu popušča, četudi se še vedno ni ustavilo, kar bi bilo pričakovati glede na številne odjave v prejšnjih letih. V prvih treh letošnjih četrtletjih so znašale prijave 632, odjave pa 1054, tako da je znašal presežek odjav 422. V zadnjih treh letih je bilo gibanje naslednje:

	prijave	odjave	razlika
jan.-sept. 1933	723	1694	— 971
jan.-sept. 1934	757	1832	— 1075
jan.-sept. 1935	632	1054	— 422

Kakor vidimo, so odjave precej popustile, vendar se število prijav ni morda dvignilo, temveč je nazadovalo. Skupaj je v letih 1932, 1933 in 1934 število obrtnih obratov v dravski banovini nazadovalo za 2685; če še prištejemo padec v letu 1935, tedaj vidimo, da se je od začetka leta 1932. število obrtnih obratov v dravski banovini zmanjšalo za 3107.

Vsem cenj. obrtnikom in trgovcem, ki nimajo stalnega knjigovodje za urejevanje knjig in računov, se priporoča prvovrsten strokovnjak v računskih in davčnih zadevah za urejevanje poslovnih knjig proti malenkostni mesečni nagradi. Cenj. ponudbe se prosijo poslati na upravo »Obrtnega vestnika« pod: računski strokovnjak!

Zaloga

stekla, porcelana, zrcal, svetilk, raznih okvirjev i. t. d.
STAVBNO
IN UMETNO STEKLARSTVO

August Agnola

LJUBLJANA, TYRŠEVA CESTA 10

Račun poštne hranilnice 10.940. — Tel. 24-78

Obvestila

OBRTNIŠKI KOLEDAR ZA L. 1936. bo kmalu izšel. Opozarjamo tovariše obrtnike in obrtnice, da bo njegova vsebina za vsakogar praktična in podučna. Cena običajna. Naroča se pri obrtniškem društvu v Ljubljani.

Ustanove iz podpornega sklada Viteškega Kralja Aleksandra I. Ujedinitelja, za podpiranje oširomašenih in onemoglih bivših pripadnikov Zbornice za TOI. — Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani razpisuje za leto 1935 za uboge onemogle bivše pripadnike in njihove vdove ustanove po Din 200, odnosno po 100 Din. Prošnje naj se pošljejo Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani do

20. novembra 1935 opremljene z dokazilom in potrdilom občinskega urada in pristojnega združenja, da je prosilec obrt ali trgovino izvrševal, pa je sedaj ne izvršuje več, ker zaradi onemoglosti ne more več delati in je obubožal, oziroma, da je prosilka onemogla uboga vdova bivšega zborničnega pripadnika. Prošenj prosilcev, ki bi ne bili izvrševali kakega obrta ali trgovine in torej niso nikdar bili zbornični pripadniki, se ne bo jemalo v obzir.

Zgradarina. Po razglasu davčnega oddelka fin. min. je na podlagi zakona o neposrednih davkih treba predložiti davčne prijave za zgradarino v času od 16.—14. novembra t. l.

Kupuj domače blago!

ZANATSKA BANKA

kraljevine Jugoslavije A. D., podružnica Ljubljana

Podeljuje obrtnikom in obrtnim podjetjem menična posojila, kredite na tekoči račun, posojila in zastavo državnih vrednostnih papirjev do najvišjega zneska Din 250.000.—.

Sprejema vloge na hranilne knjižice in tekoči račun, katere izplačuje brez omejitve. Interesenti dobe informacije ustno in pismeno pri:

TELEFON ŠTEV. 30-20

**ZANATSKI BANKI KRALJEVINE JUGOSLAVIJE A. D.,
PODRUŽNICI V LJUBLJANI**

KRIZE BO KONEC

ko bodo domači denarni zavodi mogli
zopet dajati

NOVA POSOJILA IZ NOVIH VLOG

Zaupajte Vaš denar

MESTNI HRANILNICI LJUBLJANSKI

ki izplačuje nove vloge, vložene po 1. 1933 neomejeno ter jih obrestuje po
4 do 5%

Vloge nad 400.000.000 Din.

Rezerve 14.600.000 Din.

Kreditno društvo

MESTNE HRANILNICE LJUBLJANSKE

dovoljuje posojila na menice
in kredite v tekočem računu vsem
kredita zmožnim osebam in tvrdkam